

Jan Ekier

PRÓBA ODNALEZIENIA POKREWIEŃSTWA POMIĘDZY UTWORKIEM CHOPINA
ZWANYM „ŻYDKIEM” A OPUSOWANYMI JEGO MAZURKAMI

Artykuł dotyczy dziecięcego utworu Fryderyka Chopina, zwanego „Żydkiem”, o którym kompozytor pisał dwukrotnie w 1824 roku z Szafarni w listach do rodziny, mających formę tzw. „Kuriera Szafarskiego”.

Zgodnie z tradycją, upowszechnioną przez Marcelego Antoniego Szulca (1873) i kontynuowaną przez wielu chopinologów (Z. Jachimecki, B. E. Sydow, K. Kobylańska, F. Hoesick, A. Hedley, M. J. E. Brown, G. Belotti, M. Tomaszewski) „Żydkiem” nazywany jest *Mazurek a-moll* op. 17 nr 4. W połowie XX wieku pojawiały się opinie krytyczne, według których dopatrywanie się w *Mazurku a-moll* op. 17 nr 4 „Żydka”, który ma cechować „niewątpliwe piętno humoru”, jest nieporozumieniem (J. Miketta, J. M. Chomiński).

Jan Ekier udowadnia w swoim artykule, że doszło do pomyłki w identyfikacji utworu. Jego zdaniem „Żydkiem” nie jest *Mazurek a-moll* op. 17 nr 4, lecz *Mazurek a-moll* op. 7 nr 2. Jednym z argumentów przywołanych przez autora jest charakter opusu 17 nr 4, któremu uczniowie dali przydomek – zaakceptowany przez Chopina – „zasmucone oblicze”. Dodatkowym dowodem jest wydanie *Mazurka a-moll* op. 7 nr 2 Breikopfa & Härtla z 1902 roku, ze skonstrastowanym wstępem w tonacji A-dur, nad którym widnieje określenie „duda” (oznaczające grającego na ludowym instrumencie dętym – dudach).

Tekst został ogłoszony przez Jana Ekiera na konferencji *Fryderyk Chopin (1810–1849) – dwa wieki fascynacji*, która odbyła się 22 lutego 2010 roku na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Nie był dotychczas publikowany.